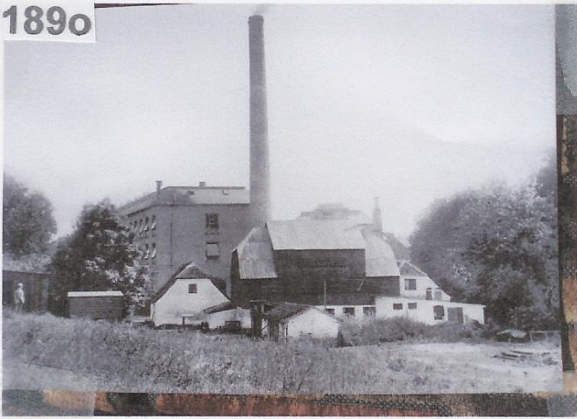

1890

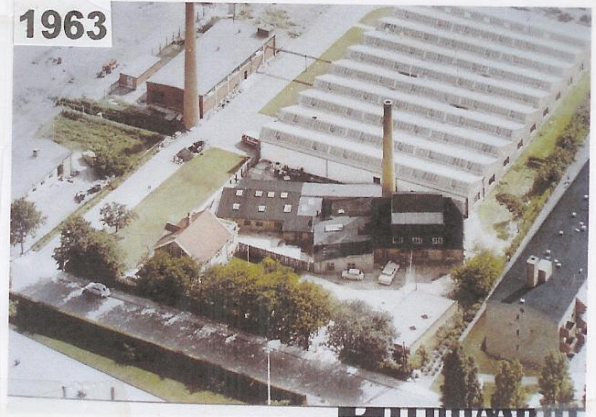
Bleggaarden

1771 til 2000

1908

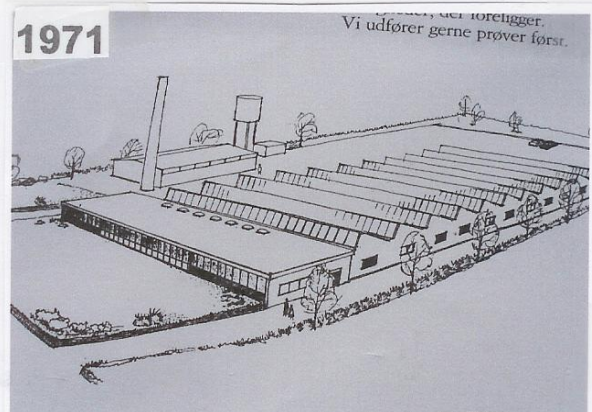
1963

1937

1971

BLEGGAARDENS HISTORIE.

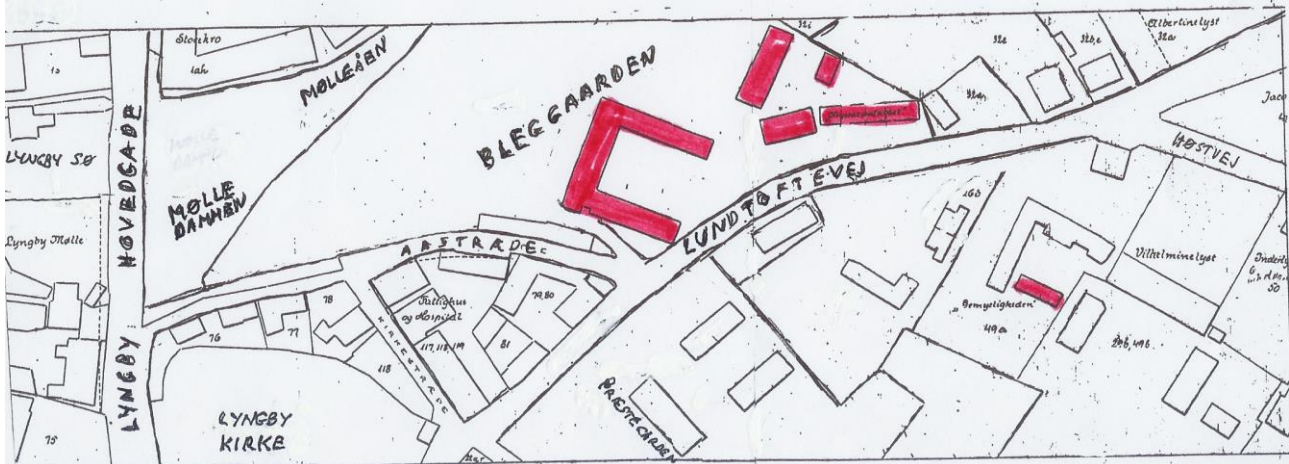
Bleggaarden er ét af de allerældste stednavne i Lyngby. Bleggaardens oprindelse kan skrives helt tilbage til 1600 tallet, selve navnet Bleggaarden kom dog først til på et langt senere tidspunkt.

Gården lå på en grund mellem Mølleåen og Smedebakken, op mod hvor Nørregade ligger i dag. Denne "Lyngby Kirkegaardsjord" som matrikuleringen af 1686 viser, var et jordlod på 6 tdr. 2 skæpper hartkorn - 1 tønde land er ca. 1,8 ha og hartkorn er en ansættelse af ejendomsværdi.

Stedet var dengang et klokkersted, der tilhørte den næved liggende Lyngby kirke. Det var "Klokkerhuse for klokkerne at ringe og sejerværket at stille", det vil sige at husets beboer skulle passe klokkerne og passe klokkernes funktioner.

Nedenstående matrikelkort stammer fra 1870'erne, det var længe før Hasselbalchs store fabriksbygninger blev opført, det skete i 1890'erne, og længe før Lyngby-Nærumbane, blev bygget med broen over Lundtoftevej, og sporene gennem den øverste del af gårdens jorder. Man kan se hvordan gården var placeret med stuehuset ned mod engene ved Mølleåen, og de to sidelænger op mod Smedebakken.

BLEGGAARDENS beliggenhed ved Mølleåen overfor Sorgenfri Slotspark.

Huset med sine forpligtigelser over for kirken om at skulle passe kirkens klokker, var bortfæstet til daværende amtsskriver Anders Jacobsen. Mod at betale kirken 100 Rdr, kunne han frigøre sig overfor kirken, og erhverve selvejerskøde. Det blev bekræftet af kongen d. 22 maj 1688.

Anders Jacobsen lod ejendommen indhegne og bygge om til en lystgård.

Bleggaarden er her fotograferet oppe fra kirken, med udsigt op over Smedebakken og grundene bagved.

Den nye lystgaard, som jo havde en særdeles smuk beliggenhed med Smedebakken i baggrunden og jordene skrånende ned til Mølleåen, var en trelænget gård, med tilhørende frugthave og park med lysthuse. Anders Jacobsen udvidede senere gården med 4 gæstehuse og andre tilbygninger.

På det tidspunkt var der jo ikke nogen form for vandforsyning, men på gårdspladsen var der en vandpost, hvorfra de omkringboende kunne hente vand, eller lod børnene hente vand for en lille skilling pr. spand. Så der var altid liv på gårdspladsen.

Ved Mølleådammen

Bleggaardens Gårdsplads med vandpumpen

Efter Anders Jacobsens død i 1718 overtog sønnen, feltbogholder Adam Lindberg lystgården, men gården brændte under den store ildsvåde i 1721, som lagde en stor del af området i ruiner. Adam Lindberg fik støtte fra det offentlige og blev bl.a. fritaget for afgift til rytterkassen i 2 år, ligesom han som en særlig gunst til gårdens opførelse fik udvist 2 gamle forfuede og tophalede ege fra Sorgenfri skov.

Adam Lindberg blev siden renteskriver for rytterdistrikterne, og han blev i stand til at lade sin gamle gård herskabeligt opbygge med en ny stor hovedbygning med sidelænger og 10 ekstraværelser. Adam Lindberg ejede gården til sin død i 1747.

Umiddelbart efter kom gården på auktion, og blev gennem en mellemand solgt til Walther Titley, som var engelsk udsending til det danske hof. Walther Titley opnåede et meget personligt forhold til Kong Frederik d. 5, som blev en ofte set gæst på gården. Kong Frederik d. 5 forærede ham ved et gavebrev af 2 juli 1753, et lille stykke skov på den anden side Mølleåen lige op til Sorgenfri Slot. Dette stykke skov omfattede 380 træer, og Titley måtte bygge en bro over Mølleåen for at komme derover.

Walther Titley døde 1768, og hans efterfølger blev den engelske diplomat *Robert Gunning* som overtog både ministerposten og gården i Lyngby. Robert Gunning fik et mageskifte i stand med bymændene, således at Lystgården sammen med jorden og de 4 kirkehuse blev udskilt til en selvstændig ejendom. Robert Gunning blev allerede i 1771 forflyttet til Berlin. Han nåede at afhænde gården til *Agent Fred. de Coninck*, som fik fæstebrev på det hele i 1772.

Men nu åbnede der sig en ny helt ny mulighed for Bleggaardens fremtid.

Kongens livlæge Geheimeråd grev Johan Struense, som jo i disse år havde fået tilranet sig magten i Danmark, indførte en masse forbedringer. Han ophævede bl.a. selvstyret for Vejsenhuset og Opfostringshuset og hele det københavnske fattigvæsen. Han fik centraliseret ledelsen for en stor del af den sociale forsyning, og fik samlet alle herunder hørende stiftelser under "Den almindelige plejeanstalt". For at "sysselsætte tidens mange erhverssløse og leddiggængere" i disse institutioner, beordrede han indretning af virksomheder for lærredsmanufaktur med tilsluttede hegle og væveskoler, og med de til produktionen uundværlige blegier.

Og til et sådant blegeri udså man sig netop Titleys fornemme lystgård i Lyngby, og man købte så lystgården for 6000 Rdr. God forretning for sælgeren, for bare et par år før, var gården handlet for 3000 Rdr, altså var værdien steget til det dobbelte i løbet af den korte tid.

På gården blev ansat to engelske eksperter, mestrene *Howden* og *Nisbeth*, som skulle stå for spinderiet og lærredstilvirkningen og for blegieret. Der blev indrettet boliger for de to engelske familier, samt beboelselænger til lærlinge og arbejds- og tjenestefolk. Desuden blev der indrettet værksteder, arbejdsstuer og magasiner. Virksomheden i Lyngby skulle foruden at være blegeri også tjene som et slags seminarium, hvor man oplærte kommende manufakturister, samt at man udførte eksperimenter for at sætte den industrielle dygtighed i vejret.

Gården i dens nye form kom til at høre under Kommercekollegiets ledelse, som dog ikke gjorde meget for at opretholde virksomheden. Man trak yderligere det årlige tilskud og andre privilegier tilbage, og kollegiet bevirkede at hele fabrikken med gård, have, hartkorn o.s.v., skulle sælges ved auktion. Men der blev ikke nogen auktion, for fra det Kgl. Kabinet fik Kommercekollegiet besked om, at man skulle støtte den udmærkede skotte *Nisbeth*. Lærredsvæveriet blev nu nedlagt, gården indrettedes til blegeri og trådfabrik under navnet: "Den kgl. Blege og Trådvirkningsanstalt i Lyngby" og overdroges til *Nisbeth* og *Howden*. De fik endda tilstået 5000 Rdr, til driftskapital, og skulle kun forpligtige sig til at afgive en tiendedel af den fremtidige fortjeneste til den kgl. kasse.

Og det var nu, at gården fik navnet "Bleegegaarden", som efterhånden blev til "Bleggaarden"

Howden trak sig meget hurtigt ud. *Nisbeth* fortsatte og ændrede og forenkledede driften til kun at være blegeri. Det krævede store frie arealer til at brede stofferne ud på. Så for at skaffe plads til stofferne, der skulle lægges ud til blegning, måtte han foruden Bleggaardens egne store enge ned mod Mølleåen, leje marktofter på Smedebakken vest for gården langs med åen. *Nisbeth* fik i øvrigt også bevirket at skovarealet på den anden side af Mølleåen blev tilbageført til slottet.

Kommercekollegiet var dog ikke særlig tilfreds med *Nisbeths* beslutninger og drift af blegieret, men da han havde fået overdraget gården på livstid, kunne man ikke gøre ændringer

før han døde. I Nisbeths sidste åringer, lod han driften varetage af en af de mange lærlinge, han selv havde med til at oplære, nemlig *John Lawrence*

John Lawrence ville gerne have overtaget virksomheden efter Nisbeths død, men Kommercekollegiet ville ikke acceptere ham. Dog blev John Lawrence holdt skadesløs på anden måde. Der var igen stærke patriarkalske kræfter i det gamle enevælde, der ikke ville acceptere, at man lod en på "Kgl. Bekostning" uddannet mand i stikken, så man hjalp ham til at købe et stykke af den gamle toftejord op mod det nuv. Nørregade. Jorden havde skel op til Bleggaarden. John Lawrence fik så i efteråret 1794 opført de nødvendige bygninger og anlæg med koge og vaskehuse så han kunne fortsætte med den engelske blegekunst. Han kaldte sin nye virksomhed for "Den nye Bleggaard".

Men "Den nye Bleggaard" fik dog ikke lang levetid. Selv om blegemester John Lawrence fik megen økonomisk hjælp, måtte han efter nogle få år opgive det hele, og "Den nye Bleggaard" blev opkøbt af naboen koncertmester Claus Shall, som allerede året efter i 1803 solgte den videre til *Frederik Tutein*, som i forvejen drev kattuntrykkeri på Østerbro. I 1812 solgte Tutein "Den ny Bleggaard" til Gottlieb Schleisner.

Men med den gamle Bleggaarden var der i mellemtiden sket det, at i 1794 kom manufakturtrykker *Chr. Andreas Knoop* og formskærer *Carl. Schleisner* – far til Gottlieb Schleisner - og tilbød at købe Bleggaarden for at drive bomulds og kattuntrykkeri. Den 4 juni 1794 fik de af Kommercekollegiet det hele overladt på yderst gunstige betingelser, og til en yderst fordelagtig pris, men med den privilegium og betingelse, "at de betjente publikum ned ægte og gode Couleurer" Tendensen i tiden var, at statens virksomheder skulle privatiseres, selv med tab. Men Bleggaardens placering ved Mølleåen var helt ideel, der var jo let adgang til masser af vand, som er nødvendigt til stoftrykkeri og blegeri. Samtidig var det lige ved landevejen, der førte til København.

Tørretårnet til de nytrykte tøjroller.

De to kattuntrykkere udviklede nu med stor dygtighed Bleggaarden til en meget stor virksomhed. I Hovedlængen var der beboelse, i den nordre fløj indrettedes vaskehus og blegeri, og i den sydlige fløj var der beboelseskamre til ansatte; samt stald til 8 heste. Men man udvidede yderligere med flere længer og tilbygninger, bl.a. et stort tørretårn. Tårnet var helt kvadratisk 12 alen på hver led og med tre stokværker, hvor man kunne hejse kattuntrykrullerne op med specielle vindetræk. Tårnet blev ligesom et synligt vartejn på virksomhedens aktiviteter. Der blev anlagt et klædemanufaktur, og gården blev udvidet med ekstra 14 beboelser, foruden mange trykkerum, blegelum og lagerrum.

Der blev indrettet et farveri med 4 indmurede kobberkedler på henholdsvis på 16 - 18 tønder, samt 2 blåkyper, hvilket var farvekar til blåfarvning i Indigo. Der var også et mangelrum med en stor rulle, som blev trukket af heste. De to fabrikanter fik også tilladelse til at indrette noget ganske nyt, nemlig et marketenderi, så personalet kunne få den daglige mad til en billig pris. Der kom også to nye beboelselænger på Smedebakken, hvoraf det ene fik det maleriske navn "Krystalpaladset", en anden beboelselænge fik tilnavnet: "Gemytligheden", det siges at navnet opstod, fordi de hjemmegående husmødre skændtes højlydt dagen lang.

Gemytligheden

Netop omkring år 1800 havde Bleggaarden nok sin allerstørste periode, der var ansat mere end 100 beskæftigede. Der var 6 kattuntrykkersvende, 2 glittere, 2 farveskærere og farvemester, foruden at de to fabrikanter, som selv var med i den daglige drift. Dertil kom så blegere, vaskere, skildrere og alle daglejerne.

Mange af disse daglejere var udefra kommende, - der var også en del udlændinge imellem, og mange giftede sig med Lyngby piger, og Knoop og Schleisner havde den store fornøjelse at være forlovere ved de fleste af disse vielser.

Desværre måtte dette ellers gode kompagniskab ophøre, da Carl Schleisner døde i 1808, men Knoop giftede sig med Madam Schleisner og de fortsatte produktionen sammen. I 1818 døde Knoop, og sønnen Gottlieb Schleisner kunne nu overtage Bleggaarden. Gottlieb Schleisner havde siden 1812 drevet "Den ny Bleggaard" på nabogrunden, som han havde købt af Tutein, og han fik nu samlet de to Bleggaarde under eet. Virksomheden fik under Gottlieb Schleisner en kort opblomstringsperiode igen, men i 1835 solgte han den videre til *fabrikant Chr Agerskov*.

Fabrikant Chr. Agerskov havde haft et stort bomuldsvæveri i Buddinge. Så længe krigen stod på, og der var lukket for andre landes varer på det danske marked, gik hans væveri strålende, men da krigen sluttede, gik det ned af bakke, han gik fallit, og de følgende år var vanskelige for Chr. Agerskov. Men i 1835 var han alligevel i stand til at købe Bleggaarden i Lyngby, hvor han etablerede en produktion inden for tekstiler. Af Bleggaardens mange bygninger udlejede han sidefløjene, og anvendte selv hovedbygningen. Han var i øvrigt beslægtet med forfatteren Søren Kirkegaard, som ofte kom på besøg, og der opstod et vist kulturelt mødested, hvor også Grundtvig og H.C.Andersen kom. H.C.Andersen var ofte gæst og ferieboende på Sorgenfri Slot, og havde altså også sin gang på Bleggaarden. Chr. Agerskov døde under kolera epidemien i 1853

På Sorgenfri Slot residerede Kong Christian d. 8 og hans Dronning Caroline Amalie, som blev boende på Slottet efter Chr. d 8's tidlige død i 1848. Hun gjorde meget socialt for Lyngby, bl. a. indstiftede hun "Lyngby Asylskole" og "Kvindelig Plejeforening". Hun oprettede også et vaskeri mellem Mølleåen og Schallsvej, som blev kaldt "Dronningens Vaskeri". Her kunne beskæftiges enlige kvinder og andre trængende. Da dronningen døde i 1890 - 84 år gammel - blev vaskeriet delvist forsømt, og blev nedlagt helt under den første verdenskrig.

Bleggaardens næste ejer fra 1853 blev farver *Hans Lauritzen*, som drev virksomheden til 1873, hvor den blev overtaget af den kun 33 årige Løjtnant *Carl Chr. Nørgaard*, søn af en bager i Virum. C.C. Nørgaard overtog alle de gamle huse på grunden med de mange små arbejder boliger, herunder Krystalpaladset, foruden at han nede ved åen etablerede stalde til sine heste og køer. Selv flyttede Nørgaard ind i nabobygningen "Brunborg".

Kaptajn C.C.Nørgaard

"Brunborg" med facade ud mod Lundtoftevej

Nu var C.C.Nørgaard blevet kaptajn, og han udviklede sig hurtigt til at blive Lyngbys største ejendomsbesidder og byggematador. Han erhvervede en række jordlodder i den østlige del af Lyngby, "Knoldengene" og "Brunebakke", og 15 tdr. land bag kroen "Holland", foruden lodder ved Toftebakken og de til Dyrehavegaard og Lindegaarden tilhørende store moseenge, og dertil Teglgården ved Jægersborgvej. I 1896 begyndte han at udstykke de arealer, der lå omkring Rolighedsvej og Nørgaardsvej, som var blevet navngivet efter kaptajnen.

Omkring 1890 solgte C.C.Nørgaard en stor del af Bleggaardens jord ved Mølleåen og kirken til fabrikant Hasselbalch, som hurtigt gik i gang med at opføre de to første store bygninger til gardinvæverier. Kaptajn Nørgaard, som fortsat havde drevet blegeri og vaskeri i den største af Bleggaardens gamle bygninger den med de to etagers tørrelofter, som havde erstattet det tidligere tørretårn, lod i 1898 denne rive ned og flytte ned til Nørgaardsvej, hvor den blev opført sten for sten i nøjagtig samme form. Han blev selv boende på Brunborg på Smedebakken, mens han satte gang i driften på den nye beliggenhed. Kaptajn C.C.Nørgaard, som i øvrigt blev Ridder af Dannebrog i 1901, solgte i 1905 Bleggaarden på Nørgaardsvej til vaskeriejer *Einer Lyttik* fra Emdrup Dampvaskeri.

Bleggaardens bygninger ved Mølleåen i 1898.

Og her slutter så en epoke i Bleggaardens historie. En tid hvor driftige fabrikanter og erhvervsledere havde været med til at give Lyngby sin start som et industrielt område, som efterhånden udviklede sig med mange store erhvers og industriforetagere i de kommende årtier.

Men området omkring Smedebakken og ned til Mølleåen har haft sin egen lokale atmosfære. Det har været et lille men ganske særligt lokalsamfund, man har arbejdet sammen, man har kendt og støttet hinanden i arbejdet og privatlivet, man har været tæt tilknyttet hinanden.

Fredeligt og idyllisk har der været i den gamle bondeby, man kunne ofte om morgenen se ænderne spadsere ned til mølledammen, og hjem igen om aftenen. På pladsen hvor Posefabrikken senere fik til huse, var der et gadekær, hvor de unge samledes, og på lune sommeraftener dansede man til harmonikamusik. På Bleggaarden boede overbetjent Kolte, han holdt streng justits med alt hvad der foregik. Da cyklerne holdt sit indtog, forbød han at der måtte cykles på Smedebakken, det var alt for livsfarligt og kunne ikke tolereres.

Lyngby digterinden Gyrithe Lemche har i et dejligt digt været i stand til at udtrykke billedet af tiden og hele den atmosfære, der har været omkring stedet. Digtet er sandsynligvis skrevet omkring 1890, netop hvor de store gardinvæverier er ved at skyde op.

De gamle huse på Smedebakken.

af Gyrithe Lemche

En landevej ved kirkemur
en gård ved foden af en bakke.
En grønklædt aas fra gammel ur
med dybe skår af bondens hakke
Så toner tyst af minders gem
de svundne dages Lyngby frem,
med borgerhus og bondehjem
med gadekær og korn i stakke.

Fra bakkens top lød klang af stål
når smeden svang sin tunge hammer
og bondens hest fik jernskosål
befæstet trindt med stærke klammer.
Men bakken bær endnu sit navn
fra dengang smediens muntre havn,
lå lysende i mørkets favn
med skær af esseildens flammer.

På skrænten lå gesantens hus
imellem bondeby og kirke
Kareters hjul i vejens grus
ad bakken hørtes festligt knirke.
Men foran under tag af tegl
med frontegavlen høj og stejl
og blink af grønne ruders spejl
lå "Brunborg"s skønne byggevirke.

Og nedenfor i ydmyghed
Bleggaarden bredte ud sin hygge
Kastanietræets krone bred
indbød til hvile i sin skygge.
Når aftenbedeslaget lød
da flammed muren festlig rød
med sommerrosens purpurglød
henover væg og tagerygge.

Men tiden drejer stør sin kværn
og maler år og døgn og timer.
Og troskab yder intet værn
når skæbnestundens klokke kimer
Tekstilens vilde sejershyl
har sprængt vor bondebys idyl
og Smedebakken går som fyld
ned i kanalens våde stimer.

Men sank en fortid her i grus
med slukket blik og brudte arme,
jeg tror at minders sagte sus
kan tale selv hvor drivhjul larme.
Jeg tror når skumring lister frem
da stiger op af tågers gem
de gamle bakkehusets gem
med tændte lys bag rudekarme.

BLEGGAARDEN på NØRGAARDSVEJ.

Efter at have flyttet Bleggaardens store fabriksbygning med tørrelofterne til Nørgaardsvej i slutningen af 90'erne, fortsatte Nørgaard driften lige til 1905, hvor han så afhændede virksomhed og bygninger med tilhørende villa og et jordområde på en god tønde land til vaskeriejer Einar Lyttik, som også ejede Emdrup Dampvaskeri.

Bleggaarden m. "Brune Bakke" overfor.

Mosen bag vaskeriet.

En stor del af grunden var mose og vandhul, men det var kun en fordel, for vandet kunne man uden videre anvende i vaskeriet. Og der var vand nok, det hed sig, at så længe der var vand i Vintappersøen, var der også vand i Bleggaardens mose, der har åbenbart været en underjordisk forbindelse.

Einer Lyttik fortsatte med vaskeriet til 1908, hvor han fik indsat 2 familier til at varetage den daglige drift. Denne ene forpagterfamilie var Niels og Ane Marie Jørgensen. De to havde mødt hinanden på Emdrup Dampvaskeri, altså hos Lyttik, hvor de begge havde arbejdet i årene lige efter århundredskiftet. De blev gift d. 10 maj i 1903, og startede op med at have et lille vaskeri på Mariendalsvej 48 i København. Ane Marie havde været gift før, man var blevet enke efter sin første mand, der omkom ved en ulykke. Fra sit første ægteskab havde hun 3 børn, hvor den ene blev min mor, og sammen med Niels Jørgensen fik hun i 1903 en søn Knud.

Men Einar Lyttik fik i 1908 åbenbart både dem, og et at andet ægtepar Frederiksen, til at flytte til Lyngby for at drive vaskeriet Bleggaarden sammen. Det var en lidt speciel ordning, de to familier var gået ind på. Mens konerne arbejdede med strygning og klargøring af det rene tøj, skulle mændene skiftes hver anden uge til at vaske og til at køre ud til kunderne. Men det mest problematiske var sikkert, at når 5 år var gået, skulle de bytte beboelse i den lille villa, hvor der var en lille lejlighed i stueetagen, og en endnu mindre på første sal, hvor det i øvrigt var Niels og Ane Marie, der kom til at bo i første periode.

Men dette samarbejde kunne ikke holde, så i 1913, da de 5 år var gået, købte Niels Jørgensen hele virksomheden og gjorde sig fri af partnerskabet. Det lykkedes ham og Ane Marie gennem et både dygtigt men også slidsomt arbejde at drive Bleggaarden videre, og skabe en betydelig og velrenommeret virksomhed. Men det har været svære tider, ikke mindst i den tid den store epidemi med den spanske syge rasede. Mange gange måtte Niels Jørgensen opleve, at når han kom med rent tøj til en kunde, kunne hele familien være død og borte i den forløbne uge.

I øvrigt blev gennem årene de gamle gruekedler udskiftet med nye maskiner og ny dampkedel, og vandforsyningen blev udskiftet med en boring på 55 meter, så der var rigeligt med vand på grunden. I en sidefløj blev etableret vaskerilokale med afløb til vaskemaskinerne, og i øvrigt var der også indrettet en plads med store zinkbaljer med vaskebrætter til håndvask af kroptøj og uld og kulørt tøj.

Vaskeriets personale med familierne Jørgensen og Frederiksen og deres sønner – den lille er Knud.

I forbindelse med keddelrummet blev opstillet en rigtig stempeldampmaskine som gennem et kompliceret system med drivremme og akseltræk i loftet trak 3 vaskemaskiner, en skyllemaskine og en centrifuge, og med remme gennem muren til et andet lokale trak to tunge tøjruller. Arbejdsgangen var, at når tøjet var vasket, blev det båret over til skylning i skyllemaskinen, derefter centrifugeret, og så i store baljer båret op på tørrelofterne på første og anden sal. Et urimeligt slæb må det have været. På loftet blev hvert enkelt stykke hængt på tørresnor og sikret med tøjklammer. Når det så var tørt, kunne det kastes ned gennem en luge til rulle og strygestuen. Her blev de store stykker, duge, sengetøj m.v. strukket og lagt sammen, stænket og rullet op på rullestokke, og rullet på de to ruller.

Selv gennem krigsårene 1914 til 1918 klarede Bleggaarden sig, bl.a. også fordi man skulle vaske for hospitalet på Jægersborgvej. Lyngby og fæstningskanalen var den ydre ring af Københavns forsvar, så man skulle også klare at have et hold soldater indkvarteret. De lå på tørrelofterne og skulle selv sørge for mad, men der var et rigtigt godt forhold til familien, som hyggede om dem på forskellig vis.

Fest med soldaterne. Det er Karen nr. 2 fra venstre.

Min mor Karen arbejdede med i vaskeriet lige fra starten. I 1919 skete der så det, at der blev ansat en kusk Georg Storch, de to fandt hurtigt hinanden og blev gift, og fik en søn Jørgen d. 14 maj 1920. Til den nye familie blev der udstykket en mindre grund og bygget en meget lille villa i den yderste ende af Bleggaardens jorder. Det blev så no. 28 på Nørgaardsvej. Villaen lå lige overfor "Brune Bakke" og kom til at hedde "Bakkely", og i øvrigt klods op af Nærum banens spor, hvor damptogene, som det var den gang, passerede regelmæssig et par gange i timen.

Villa "Bakkely" i no: 28

Georg Storch på Strandvejen

Men det gik rigtig godt for Niels Jørgensen og Bleggaarden, så i 1922 kunne han tillade sig at udskifte hestevognen med en bil. Det skete ved, at han sammen med et par andre Lyngbyborgere Autohandler Lindvold, Malermester Henriksen, og Murermester Jensen tog til Paris og købte en Renault bil. Den var så praktisk indrettet, at varekassen kunne afmonteres og udskiftes med personsæder og kaleche til søndagsbrug. Det var én af de første biler i Lyngby og vakte stor opmærksomhed.

Den kørte en halv snes år, før der var mulighed for at udskifte den med en Ford A varevogn, og en Chevrolet sedan

Ane Marie og Niels Jørgensen

Hele familien på Søndagsudflugt.

Ane Marie og Niels' søn Knud kom i farverlære i Norge. Han kom hjem i 1925 som 22 årig udlært farver. Han blev sat i gang ved, at han fik et lokale i en af sidebygningerne og begyndte her at farve tøj, og han udvidede det senere med kemisk tøjrensning, som den gang var baseret på terpentin og benzin.

Bleggaardens familie 1930. Fra venstre Knud og Ebba Jørgensen, Ane Marie og Niels Jørgensen, Karen og Jørgen Storch.

Det var noget ret nyt, som Knud havde startet på, og han havde fra starten stor forretningsmæssig succes. Det resulterede i at han i løbet af nogle år havde behov for maskinelle udvidelser og større lokaler. Det blev så til at mine bedsteforældre, som her i 1937 var omkring 60 år, besluttede at lade Knud overtage Bleggaardens bygninger og ejendom, og lade mine forældre overtage vaskeriet, som så skulle indrettes i en ny tilbygning til villaen i no. 28. Vaskeriet skulle bibeholde det gamle firmanavn "Bleggaardens Dampvaskeri".

Byggeriet kom i gang, og i efteråret 1937 kunne mine forældre så indvie det nye vaskeri. Der var bygget i forlængelse med villaen, så man gik lige fra stuen ud i de nye lokaler, der blev dog i en lille mellemgang indrettet badeværelse til beboelsen.

Selve arbejdslokalerne var indrettet med indskrivning og vaskeri i øverste etage, medens der i de nedre lokaler var strygemaskiner og ruller, og ellers sortering og indpakning m.v. Selv om det mest var de gamle maskiner, der var flyttet over, var der anskaffet nyere og bedre maskineri, bl.a. en firvalset dampopvarmet rulle, så man kunne undvære at hænge tøjet til tørre. Dog var én af de gamle koldruller alligevel overført fra det gamle vaskeri. Der var anskaffet dampopvarmede presser til skjorter og kroptøj, og strygejernene var her betydelig mere moderne og elektriske. Men ét stort problem havde man at slås med i mange år, det nederste lokale lå dybt og gulvet var til stadighed oversvømmet af grundvand, som skulle skovles op og bæres ud i spande, arkitekten havde simpelthen ikke taget højde for dette ellers meget logiske problem, hvor Bleggaardens store mose ellers lå lige uden for døren.

Bakkely var i 1930 blevet udbygget ud mod haven.

1937 Ombygningen med vaskeriet.

Alt var ganske udmærket og fungerede til at begynde med. Men for min far, var det at skulle drive forretning selv noget helt andet, end kun at gå på arbejde som ansat chauffør. Min mor arbejdede med i 16 timer i døgnet. Hun passede telefon og talte med kunder, hun mærkede tøj, hun sorterede og pakkede ind, hun holdt regnskab, hun betalte lønninger ud, og om aftenen kunne hun fortsætte med at skrive regninger o.s.v.

Jeg selv var blevet taget ud af skolen i 1937, og skulle hjem på vaskeriet og arbejde. Jeg fik kørekort - i øvrigt efter kun 1½ times undervisning hos en kørelærer, og fik endda kortet et par dage før min 18 års fødselsdag. Jeg arbejdede så som vaskeri- chauffør noget af dagen, og hjemme på vaskeriet både med at vaske og stryge og hvad der ellers faldt for.

Den anden verdenskrig begyndte så i 1939, og ramte Danmark i 1940, og bevirkede hurtigt knaphed på materialer, og ikke mindst til drift af varevogn. Der blev hurtigt knaphed på alt. Vi afviste desuden at vaske og levere til de tyske soldater, så det gav yderligere problemer med at skaffe materialer og brændsel.

På grund af krigen måtte så varevognen i 1940 sættes på klodser, og jeg måtte til at køre hestevogn. Men alene det at skaffe foder til en hest var et stort problem. Det var faktisk synd for alle de udmagrede heste. Mange fik ombygget deres biler ved at tage motoren ud og fjerne forruden, så man kunne sidde i førerhuset og styre hesten. Jeg selv var ude for flere gange, at vores hest af bare træthed ligefrem lagde sig ned, når jeg var oppe hos kunder. En anden gang var det lige ved at gå helt galt. Jeg havde siddet på en kaffebar på hjørnet af Gyldenløvsgade og Nansensgade og spist min medbragte madpakke, og da jeg kom ud, var der stort opløb. Det var min hest, der havde lagt sig, og nogen havde så ringet efter veterinærpolitiet, der var ved at gøre klar til at skyde hesten. Jeg protesterede vildt og klarede den med et trick, jeg havde lært fra andre kuske, det drejede sig om at tage fat i hestens hale og så vride rundt. Det kunne få en hest på benene - så mig op på vognen, og så gik det ellers i trav ned af Nansensgade.

En anden gang hvor det var ved at gå galt, var en vinterdag med isglatte veje. Jeg kom med forsigtigt luntetrav ind ad Østerbrogade, da pludseligt et tysk militærorkester satte i med en kraftig march. Hesten blev så forskrækket, at den skred ud og landede på maven med alle fire ben ud til hver side, jeg holdt jo i tømme og blev trukket ud over hesten, men nåede dog at springe helt hen over hovedet på den. Det har været et flot syn, og jeg måtte have hjælp til at få den på benene igen. Men lidt godt oplevede jeg dog ofte, det var når konerne kom løbende efter vognen med en pose brød til den arme hest. Det var lige ved, at jeg nogen gange kom hjem med lige så meget brød som vasketøj.

Et andet hesteproblem havde vi, da den første hest måtte udskiftes. Min far havde fået købt en Islænder, og den var helt uberegnelig. Da hestehandleren kom med den, blev den tøjret nede på engen, men den fik hurtigt revet sig løs og galoperede op i min morfars urte og kartoffelbede, som den fik splittet og jævnet totalt, hvorefter den fortsatte ind i blomsterhaven og fik også her nedlagt alle rosen og blomsterbedene fuldstændigt.

Men værre gik det næste dag, min far fik Islænderen spændt for en lille ladvogn og ville ud at afprøve den, inden den skulle overlades til mig. Men den var fuldstændig ustyrlig, den galoperede hen af Nørngaardsvej, og selv om vejen svingede fortsatte den lige ud og op over den høje kantsten. Det bevirkede at vognen og min far hoppede højt i vejret, og da min far kom ned igen, var hest og vogn allerede langt henne af vejen. Han må have slået sig slemt nok, men værre var det, at det hele udløste et voldsomt grin hos tilskuerne. Hesten blev tilbageleveret samme dag.

Danmark blev i disse krigsår ramt af nogle ualmindelig hårde vintre med høje frostgrader, som meget ofte bevirkede, at jeg for at holde varmen, måtte spadsere ved siden af vognen hele vejen til Lyngby, eller også hentede og bragte jeg vasketøj på trehjulet budcykel til København. Det var medens der endnu kun var brostensbelægning ind af Lyngbyvejen, men det var trods alt varmere end med hestevognen.

I 1939 mødte jeg Karla Bendtsen på Dyrehavsbakken, vi blev gift i 1942, og Karla opgav sin stilling i Irma og arbejdede med på vaskeriet. Vi havde fået en dejlig lejlighed i Nørrevænget 20 med udsigt ned over den gamle Bleggaarden. Det bevirkede naturligvis også, at vi tilbragte de fleste af døgnets timer og søn-og helligdage med at arbejde på vaskeriet.

Min mor og Karla og jeg arbejdede godt sammen, og med nogle ganske få ansatte, holdt vi trods alt gang i vaskeriet. Værre var det med min far, han kunne slet ikke indleve sig i ansvaret som arbejdsgiver og leder, så han skejede mere og mere ud, og fik et direkte alkoholproblem, som gjorde tilværelsen på vaskeriet uudholdelig for os alle sammen. Men det værste var, da min mor erfarede, at han havde et forhold uden for ægteskabet. Hun forlangte skilsmisse, som blev gennemført i slutningen af 1945. Min far fik et anseeligt beløb og blev fritaget for alle forpligtelser for at forsvinde, og min mor og jeg overtog d. 1 januar 1946 vaskeriet i fællesskab. Med i overtagelsen fulgte en stor gæld til leverandører, til ansatte og til offentlige ydelser, der ikke var erholdt til tiden. Min bedstefar Niels Jørgensen hjalp os med et stort kontant lån, og jeg fik afdragsordninger i stand med de forskellige kreditorer.

Af medarbejdere var der kun 4 tilbage, som dog fortsatte hos os. Varer og materialer var der ikke noget af, den første pose sæbe måtte jeg købe henne hos købmanden i no. 18 for penge jeg havde tjent ved at have været ude og spille nytårsnat. Intet var i orden, og tøj fra kunder var der heller ikke meget af. Men med et godt sammenhold og positiv indsats fra alle, kom der lidt efter lidt gang i det igen. Kundekredsen voksede, der var jo ikke mange vaskemidler at købe i butikkerne, så det gav gang i udevasken, og sådan noget som hjemmevaskemaskiner eller møntvaskerier eksisterede slet ikke.

Og i 1947 skete der så det heldige, at i forbindelse med skorstensbyggeri på farveriet, var der kommet en mand ind fra Korsør. Det var Evald Nielsen, som jeg fik ansat hos os. Evald Nielsen og jeg fik et helt særligt samarbejde gennem 35 år, han startede med at vaske og i øvrigt deltage i alt, gennem 25 år var han driftsleder og chef for medarbejderne på vaskeriet, og boede iøvrigt gennem mange år med sin familie i den gamle villa.

Men besværlige tider var det i disse efterkrigsår. Men heldigvis kunne man efter et stykke tid begynde at køre med varevogn igen, man fik tildelt nogle få liter benzin om måneden, så kørslen måtte tilrettelægges meget omhyggeligt. Til kedlen var der ikke meget kul at få, så man måtte tiltuske sig det underligste brændsel, lige fra savspåner til våde tørv og briketter, og til kransseaffald fra kirkegårdene. På mange af kransene sad endnu bånd med navne og tekster med et sidste farvel eller anden personlig hilsen. Først nogle år efter krigens ophør, kom de første oliefyr i handelen, jeg fik forbindelse med en oliefyrsfabrikant i Ballerup, som fremstillede et nyt fyr efter egen opfindelse, så vi var én af de allerførste, der fik installeret oliefyr. I øvrigt var noget af det første vi fik gjort, var at få drænet under gulvet og installeret en grundvandspumpe, så problemet med vandet på gulvet blev afhjulpet.

Vi bygger selv nyt keddelhus

Det er Evald Nielsen ved den forreste trillebør.

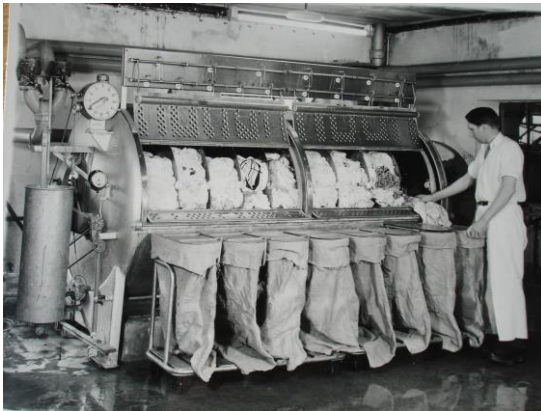
Men tiderne var trods alt med vaskerierne, folk kunne næsten ikke få sæbe eller soda, og strøm og brændsel til hjemmebrug var også rationeret selv her længe efter krigens ophør. Så det gik fremad. Men i 1948 kunne vi købe benzin igen, og vi kunne anskaffe endnu en varevogn, det var en Dodge fra før krigen, som havde kørt som ambulance med gasgenerator. Men vi havde nu to chauffører til at køre ud til kunderne.

Kurt Hansen én af vore første chauffører.

Med min mor fik jeg en endelig ordening, idet vort fælles ejerskab blev ændret til, at jeg nu var eneejer. I 1949 flyttede min mor hen i vores lejlighed i Nørgaardsvej 2o, mens vi selv flyttede ind i den gamle villa, som jo var sammenbygget med vaskeriet.

Men det holdt heller ikke, vi skulle bruge mere plads, så i slutningen af 195o, flyttede vi til en lejlighed på Sorgenfrigaardsvej. Derefter tog vi stuerne i villaen ind i driften til henholdsvis indskrivning og sortering af det snavsede tøj. Der blev også behov for flere maskiner, og vi købte vaskemaskiner og strygemaskiner hos maskinfirmaet "Georg E. Mathiasen". Men den største vaskemaskine, som kunne vaske op til 200 kg tøj pr gang, fik vi fremstillet efter egen ide og tegning hos "Veta" i Skovlunde. Den var en fagmæssig og teknisk sensation, den var konstrueret totalt i rustfrit stål, den var opdelt i 16 adskilte rum, så man kunne holde hver kundes portion adskilt. Vaskemaskiners reversering var ellers hidtil sket gennem et kompliceret gear og koblingssystem, men på denne maskine skete styringen ved elrelæer og timer. Gennem de følgende år, fik vi bygget 4 af de disse meget store og effektive maskiner. I 1985 var flere af disse maskiner stadig i drift.

16 rums 200 kg, Veta vaskemaskine

Body Masters skjorte strygemaskiner.

Og nu gik det hurtigt, i 195o opnåede jeg et større lån i Lyngby Bank, og kunne nu anskaffe flere maskiner og nyere matriel. Personalestaben voksede hurtigt, vi indførte aftenhold for at kunne nå at betjene alle kunderne, vi fik ny dampkedel, som vi i øvrigt selv byggede ind og monterede. Flere vaskemaskiner og varevognene var snart oppe på 4 - 5 stykker. Vi besluttede så, at der skulle bygges en større hal, jeg fik købt lidt jord langs med nedkørslen af min onkel Knud Jørgensen, og i løbet af nogle få måneder kunne vi tage den nye hal i anvendelse. De gamle lokaler i kælderen blev ændret til folkerum med en større kantine. Til den nye hal blev indkøbt en lang række maskiner, bl a. flere Bodymaster sæt, det var skjortemaskiner med en høj produktivitet og finish, der blev også installeret Danmarks største 4 valsede GEM rulle.

Flere vaskerier havde indført våd-og tørvask service, med levering fra dag til dag. Som et - skulle det vise sig - heldigt modtræk, tilbød vi rulle service "Reform vask". Det væltede ind med kunder, de andre vaskerier forsøgte at følge med, men vi var kommet foran. Varevogns parken steg hurtigt til en halv snes vogne, og Personalestaben var tæt ved hundrede. Det var festlige tider, vi deltog også i mange aktiviteter med P.R og reklameformål.

Reklame biloptog ved idrætsdag og børnehjælpsdag.

Vort logo – navnet med den flyvende stork, var tegnet af tegneren Franz Füchsel. Vi fik ham til at tegne en serie morsomme tegninger, som blev bragt i BT's midterside gennem 26 uger. Det var naturligvis reklame, men de vakte stor morskab – og omtale – og det vigtigste, de gav kunder.

” Mon ikke vaskeriet kan gøre ham ren”

” Denne gang sender jeg det hele med, vaskemand ”

Og den løbende kundeservice gjorde vi også meget ud af. Vi var vel oppe på at skulle betjene hen ad 1000 kunder om dagen, og havde mere end 200 ansatte, så fejl kunne ikke undgås. Med Karla som leder, oprettede vi et særligt service kontor, til at modtage og behandle kundeklager, og søge at udrede og afdække fejl. Dette kontor passede Karla sammen med en medhjælper. Og det var måske firmaets allerstærkeste styrke, at vi på den måde, og med kort varsel, kunne være orienteret om, hvad der skete af fejl - om kunderne var tilfredse med kvalitet, betjening o.s.v.

Mange klager og reklamationer var naturligvis realistiske nok, men der var sandelig også mange, der bundede i kundernes egen misforståelser, om hvad de havde sendt, så afslutningen af en klage, måtte meget ofte foregå pr. ren kulance. Der var også mange ”smarte” kunder, der benyttede mulighederne for at redde sig en ”rabat” ved at gøre vrøvl. Vi oprettede et kartotek over kunder der klagede, og kunne konstatere, at det gang på gang var de samme, der lavede vrøvl og krævede erstatninger. Det var i disse år, der opstod forbrugernævn og klagenævn for alt og alting, og vaskerierne var nemme ofre for aviser og radioindslag.

Det kunne ind imellem give lidt muntre oplevelser, som f.eks. da en kunde skrev: ”Jeg vil gerne have mit eget sengetøj tilbage, eller noget der er bedre” – Eller følgende nødråb fra en anden: ”Tak fordi vaskeriet har syet knapper i min skjorte, men hvor er det højre ærme?”

Vi fik også bygget en forbygning ud mod Nørugaardsvej, som indeholdt kontorer, lagre og indskrivningsafdeling. Samtidig blev den sidste rest af villa "Bakkely" revet ned.

Bakkely rives ned og ny forbygning bygges.

Men mens alt dette stod på, havde min onkel Knud Jørgensen store økonomiske problemer, på grund af et for stort privatforbrug. Han kunne åbenbart ikke låne flere penge eller få kreditter, det fik ham til at bede mig om en række kontantlån i 1950'erne. Men alligevel resulterede det i, at utålmodige kreditorer erklærede ham konkurs.

Renseri
Indkørsel
m. kontor.

Bagsiden m.
Keddelhus.

Men da jeg var langt den største kreditor, og var i stand til at dække de andre kreditorer, herunder skyldige lønninger, kunne jeg overtage forretning og ejendom, stort set for den gæld han havde fået skabt sig.

Den officielle overtagelse skete pr. 1 juni 1955. Med i aftalen var der indført, at Knud Jørgensen skulle fortsætte som daglig leder af driften, men det gav store problemer, han kom ret hurtigt i urede med personalet, som til sidst forlangte hans afsked.

Efter hans afskedigelse omlagde vi straks driften, vi ophørte med tøjfarvning og anden form for tekstilbehandling, og fortsatte alene med kemisk rensning, i nye topmoderne maskiner. Betjeningen af kunder blev straks lagt over på vaskeriets chauffører, og det personale der ikke var arbejde til mere, blev overført til vaskeriet. Ikke ret lang tid efter flyttede jeg alle kontorer, incl. bogholderi og mit eget kontor til den lave bygning i no 24. Og den nye forbygning i no 28, blev helt inddraget i vaskeriets drift.

Den gamle villa hvor mine bedsteforældre Ane Marie og Niels Jørgensen boede, blev fornyet med toiletter, centralvarme el.komfurer o.s.v., og de fik en betydelig bedre bolig til årene fremover. Mormor døde i 1958, og så flyttede morfar op i lejligheden på første sal, og vores driftsleder, Evald Nielsen, flyttede med sin kone ind i stuelejligheden, hvor de tog sig meget omhyggeligt af morfar.

Kombinationen med vask og kemisk tøjrensning, var meget god, og vi åbnede også indleveringsbutikker mange steder i København. Vi var nu oppe på 15 varevogne og personalestaben steg stadig. Vi fik stadig flere maskiner, jeg foretog adskillige rejser til kongresser og besøgte maskinproducenter i udlandet, og fik anskaffet det allersidste nye i maskinel. Men vores kedelanlæg kunne ikke følge med, selv om vi havde lagt en lang ledning fra renseriets kedel og over til vaskeriet, så vi besluttede at opføre et nyt kedelanlæg på engen mellem de gamle og nye bygninger i no 28. Jeg ansatte en teknisk ingeniør Walther Jørgensen, som nu gennem en årrække var med til at opbygge Bleggaarden.

Og stadigvæk voksede kundekredsen, personalestaben med aften og nathold var efterhånden oppe omkring 250 medarbejdere. Vi skiftede hele vognparken ud med 18 nye og større Renault og Humber varevogne på en gang. Vi arbejdede dag og nat, og fik stadig flere vaske, rulle og strygemaskiner

1958 Ny hal til vaskeriet i no 28.

18 nye varevogne på en gang

I 1959 blev det nye anlæg med to store højtryksdampkedler fra Jæger i Århus indviet. Anlægget omfattede også et stort vandbehandlingsanlæg. Vi havde fået anlagt en nye vandboring, som var ca 90 meter dyb. Det gav anledning til nogen forundring, for den hidtidige boring, samt boringen i no 24 var kun 50 og 55 meter dybe. Geodætisk institut kunne konstatere, at vi midt imellem de andre boringer, var ramt ned i en jordforskydning, som blev benævnt som "Gentofterenden", og det betød i høj grad, at der var oceaner af vand, og vel at mærke meget rent vand, hvis kvalitet i henhold til laboratorieprøver, lå endda over kvaliteten på almindeligt kommunevand.

Udsmykning i marketenderiet

Eget musikalsk indslag i personalefesten..

Nye rationelle systemer blev anskaffet. Bl.a. et helt sensationelt mærkesystem med usynlige ultraviolette numre på tøjet. Men det gav nogle overraskende virkninger, en del natrestaurationer havde som en raffineret nyhed indført belysning med ultraviolette lamper, og når de blev tændt, kunne man især på herrernes skjorter tydeligt aflæse vaskeri mærkerne. Det gav jo en del moro, så vi måtte snarest finde nye mærkesystemer, og det var her de nye Polymark mærkemaskiner fik deres store gennembrud. Til rensningen fik jeg anskaffet et par helt nye superrationelle Spencer resemaskiner, som rensede med perclorothylen rensesvæske. Disse maskiner blev opstillet i det gamle keddelhus i no 24. hvor rensesetøjet stadig blev produceret.

Alt i alt var der en travl trafik mellem no 24 hvor jeg og telefonekspeditionen med 8 telefondamer havde kontor, og til no 28, hvor hovedparten af produktionen foregik. Min morfar boede jo stadig i villaen, men hjalp meget til på forskellig vis , bl.a. med at stemple bøjler til rensesetøj, og ikke mindst med at tørre militærtæpper, som vi havde store ordrer på.

Og sådan gik det i et par år, indtil pludselig i slutningen af 1961, hvor lynet slog ned.

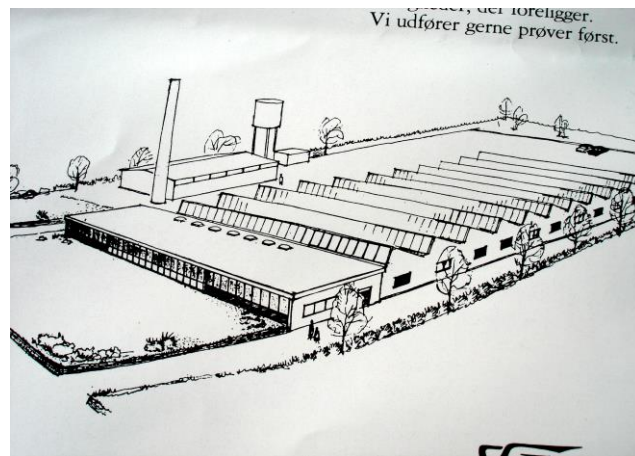
Det var vores nabo direktør Otto Nielsen fra Cellofanfabrikken i no. 30, der uden varsel stod i døren til mit kontor og ganske enkelt og bramfrit meddelte mig: ”Jeg har besluttet at købe hele ejendommen og bygningerne i no. 28, og det bliver med betaling kontant - men det skal gå hurtigt, du får højst et år til at bygge og flytte”. Det var jo en oplagt chance for mig, tænk at kunne blive af med alt det gamle og kunne bygge nyt i no. 24 - og så have penge til det.

Så vi fik travlt, ingeniør Walther Jørgensen og alle lederne, ja hele personalet, blev impliceret i planlægning og forberedelser. Der skulle tegnes ny fabriksbygning, der skulle forhandles med myndighederne, som i øvrigt prøvede at sætte en bremse for, at der kunne bygges på engen bag de gamle bygninger. Man havde planer om en ny byplan, hvor dette areal skulle udlægges til grønt rekreativt område, og man nægtede mig at udstede en byggetilladelse, hvilket jo igen betød at jeg ikke kunne opnå lån eller prioriteringer. Men byplanen var ikke udarbejdet eller vedtaget, så inden det kom så langt, beordrede jeg at de 70 betonpæle på 5 - 10 meter, som skulle bære den ny fabriksshal skulle bankes ned, og derefter blev byggeriet sat i gang og blev gennemført uden byggetilladelse. En kontorbygning måtte udsættes til senere.

Og samtidig med byggeforberedelserne tegnede ing. Walther Jørgensen system og produktionsdiagrammer til den kommende produktion, med detaljerede opstillinger af de mange maskiner, rørføringer, afløbssystemer, elanlæg o.s.v. Hallen vi besluttede os til, skulle være en ovenlys shedkonstruktion på 36 meters bredde 66 meters længde.

Planlægning.

Skitse af den nye fabriksbygning.

Foruden maskinopstillinger o.s.v., skulle der i de to shed indrettes personalerum og ikke mindst en kantine med plads til 100 hundrede mennesker af gangen. Det sidste shed blev indrettet med reoler til pakker, og på genial måde med 15 døre, så alle biler kunne læsse samtidig.

Der blev tegnet detaljerede flowdiagrammer for tøjets bevægelse, lige fra indskrivningen og gennem afdelingerne for vaskemaskiner, ruller, strygemaskiner, sortering og indpakning til de færdige pakker lå på udleveringsreolerne. Det samme naturligvis for rensemaskiner, transportbånd til stryge og pressemaskiner og finishbehandling. Jeg var i U.S.A., Anderson City i Illinois flere gange for at drøfte planerne med American Institute of Laundering. Jeg havde løbende kontakt med instituttet under hele opbygningen. Det var en god forbindelse, som gav mig kontakter langt omkring og gav kendskab til nye tiltag i maskiner og materiel i mange lande. Jeg var i Tyskland, Belgien, Sverige og alverdens steder for at se på maskiner og produktionssystemer, og ikke mindst studere forretningsprincipper og kundepolitik.

Alle forberedelserne tog naturligvis lang tid, og da vi endelig kom i gang i juni 1962, havde vi kun 8 måneder til at gennemføre byggeri, montering og flytning. Men det lykkedes ved et helt enestående samarbejde og entusiasme hos alle medarbejdere, så i Påsken 1963, kunne vi begynde produktionen i de nye omgivelser. Det var ganske fantastisk, og det omhyggelige forarbejde og planlægning betød, at det hele stort set virkede fra starten uden de helt store problemer eller uheld.

Heldigvis havde vi jo det nye kedelhus, som var bygget i 1959, og det lå perfekt ved den nye nedkørselsvej til fabrikken. Kontoret blev bibeholdt i den lille lave bygning i no. 24. Og allerede sidst på året gik vi gang med at fælde den store 20 meter høje skorsten, og derefter begyndte nedrivningen af alle de gamle bygninger, inclusive det gamle hus med skotterne, som i sin tid Kaptajn Nørgaard havde flyttet fra beliggenheden ved Mølleåen til grunden på Nørgaardsvej.

Rejsegilde

og Indflyning

Den nye hal er taget i brug, det gamle Bleggaarden står endnu.

Og så var det travle tider, der lå foran os. Omsætningen steg og steg, det var udelukkende markedet med private husholdninger, vi arbejdede i. Vi var stærkt konkurrencedygtige over for de andre vaskeriers tilbud med "Våd Vask" og "Tørret Vask" fra dag til dag, med vores "Reform-Vask", hvilket var vask og rulning med 2 dages leveringstid. Vi producerede op til 10 tons tøj om dagen til private kunder. Reformvasken blev efter import af flere moderne Body-master maskiner, udvidet med skjorteservice - for 55 øre extra, kunne vi levere nystrøgne skjorter, sammen med det andet. Vi strøg ca. 2.500 til 3.000 skjorter om dagen.

Og ligesådan med rensetøjet, vi havde efterhånden fået anskaffet 3 store Spencer perclor maskiner og dertil 2 lidt mindre maskiner, der rensede med F.113 rens væske, et genialt produkt, hvori alle tekstiler og kunststoffer og farver kunne behandles uden risiko. F.113 blev forbudt i 1985 som et miljøfarligt produkt, der var med til at nedbryde ozonlaget.

Vaskevogne på Langeliniekajen.

Og vi havde en ganske særlig kunde i disse åringer, som vi havde meget glæde af. Det var Svenska America Line, som, når deres store passagerskibe lagde til i København, lod skibenes beholdning af sengetøj og dækketøj m.m. vaske hos os. Det betød at når et skib lagde til, holdt vi parat med en kortege af varevogne på Langeliniekajen, og kørte nogle gange op til mere end 30 tons vasketøj til Lyngby. Det var meget ofte om weekenden, og tit skulle tøjet tilbageleveres søndag aften, når skibet skulle sejle. Men det var morsomt, vi fik ofte en stab på et halvt hundrede medarbejdere til at møde lørdag og søndag og nætterne med. Der var et samarbejde, som var ganske fantastisk. Et enkelt uheld ved losningen af et skib skal erindres. Der var kun et smalt landgangsbræt mellem kajen og skibet, og så skete det uheldigvis, at én af vore chauffører samt en tolder faldt i vandet. De blev begge hurtigt reddet op, og vores mand fik løst den pinlige stemning ved at udbryde: "Det er godt gjort, man kan ikke engang falde i vandet, uden der skal en tolder med"

I øvrigt fik vi 1964 indført noget ganske nyt i vores branche. Chaufførerne skiftede fra at være normalt timelønsansatte til at blive selvstændige salgschauffører. Det var efter amerikansk mønster, og det betød, at hver mand købte sin egen vogn, og vedligeholdte den med drift, skat o.s.v. Hver dag fik han udleveret regningerne til de kunder, som skulle have leverancer næste dag, med opgørelse over hvad han skulle afregne for, og hvad hans egen indtægt udgjorde. Chaufførerne var med på ordningen med det samme, og det gav hurtigt gode resultater, som direkte kunne aflæses i mandens kundekreds og hans fortjeneste. Nogle af dem var særdeles aktive til at skaffe nye kunder, og ligeledes at agitere hos de kunder de allerede kom til med at få faste aftaler, og ligeledes til få kunderne til sende rensesøj med. Det blev en absolut succes, og chaufførerne tjente særdeles gode penge. Ordningen fungerede lige så længe, vi havde Bleggaarden.

Men her i 1960'erne skete der mange forskellige ting i vaskesektoren. Fra mine rejser i U.S.A. havde jeg set noget helt nyt, "coin-ops" altså møntvaskerier. Det var tydeligt nok noget med fremtid i, og i 1966 dukkede det første op i Danmark. For at være med i denne nye udvikling, købte jeg en butik i Skovlunde. Med vores første mand i vaskeafdelingen Kurt Løffgren som leder, startede vi en forsøgsperiode, hvor alt blev undersøgt og studeret, lige fra maskintyper og automatik til vaskemidler, og vekselaautomater m.v. Efter 1 års research blev butikken udstyret med svenske Wascator vaskemaskiner, fabrikeret i høj grad efter vore ønsker og anvisninger.

Åbningen var en absolut succes, folk strømmede til fra et stort opland, den nye udvikling og butikken blev omtalt både i fagblade og forbrugerblade. Vi gik derfor på jagt efter nye egnede lokaler, ofte betjeningsbutikker, som vi straks ombyggede til møntbutikker, vi fik flere lejemaal i nybyggede butikcentre, bl.a. Domus Vista, Hedegården, Høje Gladsaxe, Allegården m.fl., fordelten var at komme ind i nye butikcentre og kvarterer med yngre beboere med stor familie. Efter nogle få år, kunne vi udvide butikkerne til også at have mønt rensemaskiner. Vi fik i løbet af 1970'erne åbnet mere end en snes møntbutikker, og alle med Kurt Løffgren som chef og planlægger, og stort set monteret af vor egen håndværkerkreds.

Men der skete mere alvorlige ting for vaskeribranchen i 1960'erne. Foruden møntvaskeriernes udbredelse, og installation af ejendomsvaskerier i større beboer-ejendomme, og det allermest væsentlige, udbredelse af de "plejelette tekstiler", og hjemmevaskemaskiner både i villaer og lejligheder, var vaskeriernes omsætning stærkt på retur. Da Bleggaarden efterhånden var det førende vaskeri på det private marked, udviklede det sig på en temmelig naturlig måde, at jeg efterhånden kom i kontakt med de andre, og fik fusioneret, d.v.s. opkøbt nogle af konkurrenterne.

Det forgik på den måde, at det var virksomhedens goodwill og kundekreds vi overtog. Vi bibeholdt firmanavne og telefonnumre, og desuden overflyttede vi til Lyngby de medarbejdere, telefondamer og chauffører, der havde betydning for kundekredsens bevarelse, sammen med evt. maskineri og driftsmateriel vi kunne anvende. Det begyndte med Nørrebro Dampvaskeri, derefter Emdrup Dampvaskeri, derefter kom Sorttevit og så Stovvaskeriet. Ind imellem havde vi også overtaget Schleisner, Barding og Emil Meyers renserier med en lang række tilhørende butikker. Og flere konkurrenter kom til.

Vi gjorde i det hele taget meget ud af reklame og P.R. Bl.a. inviterede vi husmoderforeninger, skoleklasser og klubber og andre interessegrupper til virksomhedsbesøg, hvor de først fik kaffe i cafeteriet, og dertil foredrag om tekstiler og tøjbehandling, og derefter rundvisning og forklaring på hvad der skete. Det evigt tilbagevendende morsomme spørgsmål var: "Hvor er knappeknuseren" – det kunne vi hver gang afvæbne med, at vise en hammer frem, der lå parat til det samme.

Men omkring 1970 havde vi samlet kundekreds og økonomi, til at tænke på at bygge forhuset med kontorer, møntvaskeri og marketenderi. Ved nytårstid var kontorhuset bygget, den gamle kontorbygning og villaen var revet ned, og der blev anlagt en stor parkeringsplads foran.

Den 30 december 1970 kunne vi fejre indvielsen af de nye kontorer, som også var noget nyt i sin indretning. Det var et kontorfællesskab, hvor alle sad i samme lokale. Da vi havde fået overflyttet telefonnumrene fra de vaskerier, vi havde overtaget, kunne man høre, at ved det ene skrivebord blev sagt, Bleggaarden, ved et andet Storkvaskeriet, Sorttevit p.s.v.

Men samtidig fejrede vi vores eget 25 års jubilæum, og dertil 100 året for min families ankomst til Lyngby, og desuden til sidst kunne vi markere at det var 250 år siden, at Struense havde lagt grunden til Bleggaardens eksistens nede ved Sorgenfri Skov og Mølleåen.

Var det „Storchen” der kom med Struense - eller omvendt?

Når man på én gang kan fejre 25, 100 - og 200 - års jubilæum samt indvielse af en udvidelse, så ved de fleste vaske- og rensfolk vist, at der kun kan være tale om Bleggården - og om duo-ejerparret Karla og Jørgen Storch.

VI FEJRE

Ved historiens gunst og håndværkernes indsats holder vi firedobbelt fest på onsdag den 30. december med en reception kl. 10-12

25 år 25 års jubilæum (under den nuværende ledelse)
Indvielse af ny forbygning med kundeekspedition, kontorer og cafeteria

100 år 100 års jubilæum (som vaskeri)

200 år 200 års jubilæum (for grundlæggelsen ved gehejmekabinetminister Struensee)

BLEGGÅRDEN
Nørgaardsvej 24 - Kgs. Lyngby

Venner og forretningsforbindelser må helst ikke blive væk

Festmiddag med personalet.

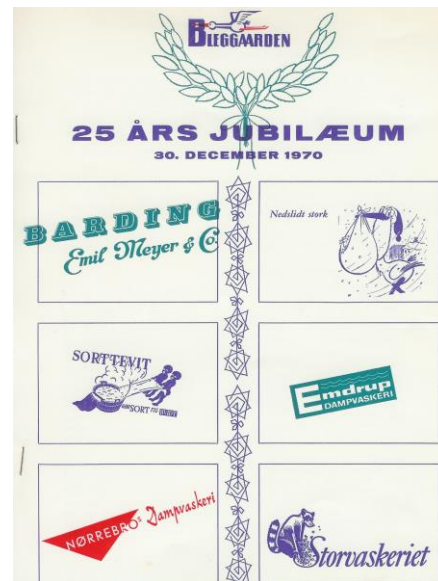

Vægskulpturen var medarbejdernes gave

Det blev en forrygende dag, flere hundrede gratulanter mødte op, og hele medarbejderstaben deltog til en kæmpefrokost dækket op i hallen mellem maskiner og tøjbjerge.

Mange af vore tidligere konkurrentre deltog også i festlighederne. Her ses Chr.Thorup og søn fra Nørrebro, Chr.Ree fra Sortevit og fru Lizzie Barding fra Bardings farverier.

**Danmarks nyeste møntvaskeri
åbner på lørdag den 3. april
på Nørgaardsvej 24 i Kgs. Lyngby**

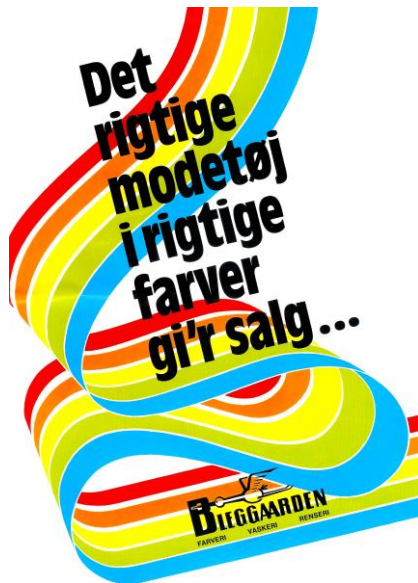

Og i den nye forbygning kunne vi så d. 1 april 1971 åbne en større afdeling med møntbetjente vask- og resemaskiner. Det blev uden tvivl Danmarks smukkeste møntbutik, der var 22 vaskemaskiner, 8 tørretumblere og tøjroller, foruden 5 resemaskiner, alt møntstyret. En meget ideel butik, og med parkering lige op til døren, dertil lå kontoret lige op til, så kunderne kunne altid få råd eller hjælp. Butikken blev da også en formidabel succes, den trak kunder fra hele Nordsjælland, og var ligefrem med til at trække kunder til Lyngbys forretningsliv.

Vi startede møntvaskerier op mange steder. Det blev til et par og tyve. En af de største succeser havde vi i Bragesgade, hvor vi fik åbnet en meget stor butik. Vi reklamerede på forhånd med husstandsreklamer om forsalg af poletter, salgsprisen for en møntvask var kr: 3.25 på tidspunkt, i løbet af en eftermiddag solgte vi mere end 600 vaskepoletter, det var en oplevelse.

I årene der fulgte kunne hele vaskeribranchen konstatere tilbagegang. Vi opkøbte flere konkurrenter bl.a. Thor, Geismer, og Dehn m.fl. Men så begyndte et nyt marked at vise sig, det blev mode, at de unge gik med amerikanske blå Denim cowboy jeans. Men de måtte ikke se for nye ud, så vi begyndte at få ordrer på at udvaske de fabriksnye jeans, så de fik et let falmet udseende.

Det udviklede sig efterhånden til, at de skulle se slidte og falmede ud. Så vi begyndte ganske enkelt at bruge klorblegning. Og det udviklede sig videre endnu, for benklæderne skulle se mere og mere slidte ud, og helst med skader og huller, og med kanter der trevlede op og hang i laser. Og for at kunne producere det rette look, startede vi en proces, som fik navnet "Stone wash", vi vaskede simpelt hen denim tøjet i pimpsten, som vi selv importerede fra Italien. Det var hele jernbanevogne med lavablokke fra italienske vulkaner, vi fik hjem af gangen. Vi fik de fleste af Københavns ung mode butikker til kunder, ja fra hele Danmark fik vi ordrer, og det var tusindvis af nye smukke denim jeans, jakker og nederdele, vi hver dag med fuldt overlæg ødelagde for at opfylde de nye moders ubønhørlige krav.

Artikel i Berlingske Tidende

Og yderligere i den sidste del af 70'erne og begyndelsen af 80'erne, opstod endnu et helt nyt marked. Det blev pludselig mode med bomuldsbeklædning i farver, som kunne betegnes som jordfarve, mørkebrunt, sort, mørkegråt og lignende ret så trøstesløse kulører.

En lidt ejendommelig mode. Det var i "Flower Power" tiden, men det var ret så triste farver, "Blomsterbørnene" foretrak.

Det var hele jernbanevogne med bomuldstøj, der blev sendt os direkte fra væverier i Tyrkiet, Grækenland, Portugal m.v., og så kom modehandlerne ud til os og bestemte selv efter farvekort og prøver, hvilke farver de ønskede.

At bestemme en farve og decifrere hvilke grundfarver den indeholder, er ikke nemt, og da slet ikke når stoffernes kvalitet, vævning og basiskulør var forskellig. Vi fik et godt samarbejde med det tyske firma I.G.Farben og dets laboratorium her i Danmark. Jeg rejste også til U.S.A. og besøgte computerproducenter for at finde ud af, om man elektronisk over farveskærme (som var noget helt nyt) kunne analysere en farves sammensætning. Men det var ikke nemt, og kundernes krav til specielle nuancer var store. Så en stor del af farve processen måtte baseres på erfaringer og talent. Til alt held viste det sig, at vaskemesteren Jens Arne Nielsen - Evald Nielsens søn - havde et virkeligt talent for at ramme farve sammensætning og blandinger.

Møntbutikken

Stork rens på Jernbaneplassen.

Men vaskeriernes vilkår ændrede sig stadigt, vaskerier som vore, der primært var baseret på et marked af private husstande, var stærkt på retur. Arbejdet med Stonewash og farvning, var helt klart kun et overgangs fænomen. Der hvor der skete udvikling var udlejning af arbejdsbeklædning, sengetøj og dækketøj til virksomheder, Sygehuse, Ældrehjem, Institutioner, hoteller, restaurationer o.s.v. hvor der var et større forbrug af tøj, der regelmæssigt skulle til vask. Alt sammen investeringskrævende i stort format til maskiner og teknisk installationer og til anskaffelse af tøj og linned.

Tydeligt nok en udvikling som vi ikke kunne være med i. Gennem nogle år havde jeg ind imellem mødt Peder Thorgaard, som var indehaver af "De forenede Dampvaskerier", som helt havde specialiseret sig i udlejningsmarkedet. Vi havde flere gang snakket om, at det på eet eller andet tidspunkt ville være klogt med en sammenlægning af vore to virksomheder, og at det ville være det mest rigtige, hvis han overtog Bleggaarden.

Fusion sikrer stordrift på Bleggaarden

Sammenlægning mellem »De forenede Dampvaskerier« og Bleggaarden pr. 1. juli. Ansatte fortsætter og mange nye arbejdspladser kommer til. Efter 39½ års virke mener Karla og Jørgen Storch, at der må nye til at løfte den krævende omstilling. Farvel- og goddag-receptionen fredag den 28. juni kl. 13-

Så i midten af 1980'erne blev vi efter en række forhandlinger enige om en overdragelse, hvilket så blev foranstaltet pr. d. 1 juli 1985. Det blev gennemført på den måde, at Thorgaard købte good-will og maskiner m.v. og overtog hele personalet. Thorgaard var så lejer af lokalerne hos mig i 10 år, og først pr. d. 1 januar 1996 overtog de ejendommen. Jeg bibeholdt dog mine to kontorlokaler, og drev derfra en række butikker og møntvaskerier frem til årtusindskiftet, hvor de sidste blev afviklet.

Vi overdrager 40 års arbejde til Bleggaardens nye indehaver Peder Thorgaard. "De forenede Dampvaskerier"